

מסורת הש"ס

א) הך לטעמיה נרץ
מונן ועי' מנחם' כחן ד"ה
ר"ע ונקטתה ארבעה
זוה' ט' לעיל דף 5:
ז) א) נפילה ל' כ"ג,
(ד) [מספחה ר"ח],
(ה) לעיל דף ק"ו, ו) [לעיל
פ"א]; ז) [מספחה פ"ח
ה"ג]; ח) [מגניה ט"];
ט) [ז"ל דהא"י] י) [ר"ה
ג.א.]

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל
לאמר איש איש כי ידעה
טובת קנפו או בדרך
רחוקה לקם או לרחיקם
ועשה פסח ליה.
במדבר ט' י
2. והאיש אשר הוא
טוב וברך לא יהיה
וחדל לעשות הפסח
ונברתה הפסח יהוא
מעמיה כי קרבן יי לא
הקריב במעדו והטאו
ישא הקיף יהוא:
במדבר ט' י

הנהגות מהר"ב
רנשבורג

[א] תוב' ד"ה דאי בני
למעבד כו' ומלפי אלנו
נפקא כו'. ניב ע"י לעיל
סי' ע"א תוס' ד"ה
שומטין וזוקקין וכו':

מוסף רש"י

אין שוחטין וזוקקין על
טמא שרץ. אין שוחטין
וזוקקין על הפסח על יד
טמא שרץ. ונדחה לפסח
שני, ואף על גב דכילול
לעובד ולאכול לערב, איכא
מיד דכ"ל הכי [והבחי' ב].
ועי' לעיל טו. בארוכה של
ת"ל איש כי ידעה
טובת, משמע כל טומאה,
מדלג תמיד לנפש בריאה,
א"י איש כי יבט צמח,
ש"מ למדרשית בלגמיה
נפשיה הוא [לעיל טו.]. אי
נמי קרבן ה' ויג. והכי
משמע ליה קרא והאש
אשר הוא טהור וברך לא
יהי וחדל לעשות הפסח
ונברת כי קרבן ה' י. כי
לשון שמיים אי' שבקטן
ה' לא הקריב שמי, תטאו
ישא [לעיל צא].

מוסף תוספות

א. דקאמר ר"א מאסקות
העורה ולחון. מוס' שאק.
ב. אבל דרך רחוקה חזי
לכפרת החיות בסוסים
ובפרדות. טו. ג. כתא
דסבירא ליה כו' יוסי...
טו.

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

צג.

עין משפט
נר מצוה

ד א מ"י פ"ו מהל' ק"פ
הלכה א:
ה ב מ"י ט"ו פ"ה הלכה
ז א:
ו ג מ"י ט"ז:
ז ד מ"י ט"ז הלכה ז:

רבינו הנגאל

ודחה רב נחמן ר' עקיבא
סבר אין שוחטין וזוקקין
על טמא שרץ, ודרך רחוקה
טומאת שרץ דמי. ואנא
סבירא לי כמאן דאמר
שוחטין וזוקקין על טמא
שרץ, ודרך רחוקה כטמא
שרץ דמי, מה טמא שרץ
שחטו בלוי הורצה, ואם
אף שיהיה בדרך רחוקה
אם זרק הורצה. ת"ר אלו
עושין את השני זבין
הזבת מצורעין וכו'עלי
גרות והיולדות והשוגגין
ואנוסין ומזדיקין וטמא
וגמי שהיה בדרך רחוקה.
אם כן למה נאמר
בדרך רחוקה הלא אנוס
הוא וכבר שנה האנוסין.
ואמרין לפטור מן הכרת.
אליבא דמאן דאמר
הורצה, דאי אליבא דמאן
דאמר לא הורצה, סוף
סוף למה לי למתניה דאי
בעי למעבד לא שבקינן
ליה, היינו הני, אלא ש"מ
היינו אליבא דמאן דאמר
הורצה, אלמא בר מעבד
הוא ואפ"ה פטריה רחמנא
מכרת. ואקשינן מדקתני
והזבת מכלל שהנשים
חיבות בשני, וכי אשה
בטו חייבת והתניא יכול
לא יהו עושין את השני
אלא טמא נפש כו' ת"ל
איש, איש ולא אשה.
ושנין הא התניא שהנשים
עושות את השני ר' יהודה
ור' יוסי והא דתניא
איש ולא אשה רבי שמעון
[היא] כדאמרן בפרק של
מילה. ת"ר טהור שלא
עשה פסח, חייב כרת
על הראשון וחייב כרת
על השני דברי רבי. מאי
טמא שני רגל בני
עצמו הוא. ר' נתן אומר
חייב כרת על הראשון
ופטור על השני, קסבר שני
תשלומין דראשון הוא,
תקוני לראשון לא מתקין.
ר' חנינא בן עקיבא אומר
אף על הראשון אינו חייב
אלא אם לא עשה את
השני, כלומר כיון שלא
עשה הראשון נסתלקה
חובת הראשון ונתחייב
בשני, ולעולם אינו חייב
אלא על השני קסבר
שני תקנתא דראשון הוא.
ואודו לטעמיהו דתניא
ג' שנתניין בין שני פסחים
וכן קטן שהגדיל בין שני
פסחים חייב לעשות פסח
על דברי רבי, ר' נתן
אומר כל הוקק לראשון
זקוק לשני וכל מי שאינו
זקוק לראשון אינו זקוק
לשני. ושלישתן מקרא אחד
דרשו, והאיש אשר הוא
טהור וברך לא היה וחדל
לעשות הפסח בראשון
ונברת, אי נמי קרבן ה'
לא הקריב במעדו בשני
חטאו ישא, והוא כרת

ה"ג בכל הספרים וכן גרסינן בספרי (פר' זעלונק) מה טמא שאין ספק בידו בו' ומיתני התם אלפונתא דר"א ור"ע ומייתי ר"ע ראייה לדבריו מה טמא שאין ספק בידו לעשות מפני טומאה אף דרך רחוקה שאין ספק בידו לעשות שרמוק כ"כ שאין יכול לצבא בשעת שמיטה לעולם או

במה טמא ששפק בידו לעשות ואינו עושה אף דרך רחוקה נמי ששפק בידו לעשות ואינו עושה ורב נחמן אמר לך ר' עקיבא ל' למעמי' דקסבר אין שוחטין וזוקקין על טמא שרץ ואנא סבירא ליה כמ"ד שוחטין וזוקקין על טמא שרץ ת"ר אלו שיעושין את השני ובעלי גרות והיולדות השוגגין והאנוסין והמזדיקין וטמא ושהיה בדרך רחוקה א"כ למה נאמר טמא למה נאמר דאי בעי למיעבד בראשון לא שבקינן ליה אלא א"כ למה נאמר בדרך רחוקה לפוטרו מן הכרת וכמ"ד הורצה אשה בשני מי מחייבא והא תניא יכול לא יהו עושין את השני אלא טמא נפש ושהיה בדרך רחוקה זבין ומצורעין ובעלי גרות מנין ת"ל איש איש לא קשיא הא ר"י יוסי הא ר"י ור"ש ת"ר חייב כרת על הראשון וחייב כרת על השני דברי רבי רבי נתן אומר חייב כרת על הראשון ופטור על השני ר"ח בן עקיבא אומר אף [על] הראשון אינו חייב כרת א"כ לא עשה את השני ואודו לטעמיהו דתניא יג' שנתניין בין שני פסחים וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים חייב לעשות פסח שני דברי רבי רבי נתן אומר כל שזוקק לראשון זקוק לשני כל שאין זקוק לראשון אין זקוק לשני כמאן קמיפלגי רבי סבר שני רגל בני עצמו הוא רבי נתן סבר שני תשלומין דראשון הוא תקוני לראשון לא מתקין ליה ורבי חנינא בן עקיבא סבר שני תקנתא דראשון הוא ושלישתן מקרא אחד דרשו והאיש אשר הוא טהור וברך לא היה רבי סבר וחדל לעשות הפסח ונברתה דלא עבד בראשון אי נמי קרבן ה' לא הקריב במעדו בשני וממאי (ד) (דהא) חטאו ישא כרת הוא קסבר

(דף ג.) וי"ל דולאי קרא לא אינטרין להכי אלא פריך משום דקתני למה נאמר טמא לפוטרו מהיכרת דמשמע מכרת פטור אבל אי בעי למיעבד מני עבד הלכך פריך הא אי בעי למיעבד לא שבקינן ליה והשתא טמא לא אינטרין למיכתב אלא לשמעיעין דאיש נחמה ואין יצבור נדחין ונראה לר"י דממתניתין דקתני שאלו פטורין מהיכרת ליכא למידק כרז נחמן מדקתני שאלו פטורין הורצה דה"ה אס זרק לא הורצה ואיירי דקתני סיפא חייבין מנא רישא פטורין ואתי שפיר דלעיל מייתי ראייה ממתניתין לרז ששת: אלא למה נאמר דרך רחוקה בו'. קשה לרז יהודה דלמחר לקמן ארזו דרך רחוקה כל שאין יכול ליעבד בשעת שמיטה דרך רחוקה דכתב רחמנא למה לי פשיטא דפטור דהא לא חזי לאכילה ואי משום דיכול ליעבד בסוסים וצפרדיים א"כ לקמן דקתני היה חזק למודיעים ויכול ליעבד בסוסים וצפרדיים יכול יהא חייב ת"ל וברך לא היה ואמאי אינטרין ההוא קרא הא לא אינטרין למיכתב כלל דרך רחוקה אלא משום היכא דיכול ליעבד בסוסים וצפרדיים ואין לומר דס"ד קשיא כרת על מה שהרחיק עצמו דלס כן מאי פריך למה נאמר ודרך רחוקה אינו חייב ליה לא שבקינן ליה הא שפיר בראשון לא מתקן ליה הלכך חייב כרת על הראשון ואפילו עשה את השני ופטור על נפשיה ובראשון הכי שגג: סקנפא דראשון. מכרת דיליה דאפילו היז בראשון ששפך פוטרו מן הכרת: אי נמי קרנ' ה' לא הקריב וגו'. דכי משמע שברצו לשונות' ויה נלשון אי דרשינן ליה ולא קאי ארלעיל מיניה לפרוסי טעמא למילתא קמייתא כמו לשון דהא אלא מילתא אחריתי היא כמו כי יקרא (דברים כג) כי תכלה לעשר (שם כו) כי תפגע (שמות כג): קסבר

מה טמא שיש ספק בידו לעשות. אי לאו דלחיייה רחמנא דהא קמין קאי: ואינו עושה. דקא אסר ליה רחמנא לעשות: אף דרך רחוקה ששפק בידו לעשות. שהיה לו שלומים לשלם וקאמר רחמנא דאינו עושה למדמה דחיייה: ר"ע סבר אין שוחטין וזוקקין על טמא שרץ.

מה טמא ששפק בידו לעשות ואינו עושה אף דרך רחוקה נמי ששפק בידו לעשות ואינו עושה ורב נחמן אמר לך ר' עקיבא ל' למעמי' דקסבר אין שוחטין וזוקקין על טמא שרץ ואנא סבירא ליה כמ"ד שוחטין וזוקקין על טמא שרץ ת"ר אלו שיעושין את השני ובעלי גרות והיולדות השוגגין והאנוסין והמזדיקין וטמא ושהיה בדרך רחוקה א"כ למה נאמר טמא למה נאמר דאי בעי למיעבד בראשון לא שבקינן ליה אלא א"כ למה נאמר בדרך רחוקה לפוטרו מן הכרת וכמ"ד הורצה אשה בשני מי מחייבא והא תניא יכול לא יהו עושין את השני אלא טמא נפש ושהיה בדרך רחוקה זבין ומצורעין ובעלי גרות מנין ת"ל איש איש לא קשיא הא ר"י יוסי הא ר"י ור"ש ת"ר חייב כרת על הראשון וחייב כרת על השני דברי רבי רבי נתן אומר חייב כרת על הראשון ופטור על השני ר"ח בן עקיבא אומר אף [על] הראשון אינו חייב כרת א"כ לא עשה את השני ואודו לטעמיהו דתניא יג' שנתניין בין שני פסחים וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים חייב לעשות פסח שני דברי רבי רבי נתן אומר כל שזוקק לראשון זקוק לשני כל שאין זקוק לראשון אין זקוק לשני כמאן קמיפלגי רבי סבר שני רגל בני עצמו הוא רבי נתן סבר שני תשלומין דראשון הוא תקוני לראשון לא מתקין ליה ורבי חנינא בן עקיבא סבר שני תקנתא דראשון הוא ושלישתן מקרא אחד דרשו והאיש אשר הוא טהור וברך לא היה רבי סבר וחדל לעשות הפסח ונברתה דלא עבד בראשון אי נמי קרבן ה' לא הקריב במעדו בשני וממאי (ד) (דהא) חטאו ישא כרת הוא קסבר

דף ג.) וי"ל דולאי קרא לא אינטרין להכי אלא פריך משום דקתני למה נאמר טמא לפוטרו מהיכרת דמשמע מכרת פטור אבל אי בעי למיעבד מני עבד הלכך פריך הא אי בעי למיעבד לא שבקינן ליה והשתא טמא לא אינטרין למיכתב אלא לשמעיעין דאיש נחמה ואין יצבור נדחין ונראה לר"י דממתניתין דקתני שאלו פטורין מהיכרת ליכא למידק כרז נחמן מדקתני שאלו פטורין הורצה דה"ה אס זרק לא הורצה ואיירי דקתני סיפא חייבין מנא רישא פטורין ואתי שפיר דלעיל מייתי ראייה ממתניתין לרז ששת: אלא למה נאמר דרך רחוקה בו'. קשה לרז יהודה דלמחר לקמן ארזו דרך רחוקה כל שאין יכול ליעבד בשעת שמיטה דרך רחוקה דכתב רחמנא למה לי פשיטא דפטור דהא לא חזי לאכילה ואי משום דיכול ליעבד בסוסים וצפרדיים א"כ לקמן דקתני היה חזק למודיעים ויכול ליעבד בסוסים וצפרדיים יכול יהא חייב ת"ל וברך לא היה ואמאי אינטרין ההוא קרא הא לא אינטרין למיכתב כלל דרך רחוקה אלא משום היכא דיכול ליעבד בסוסים וצפרדיים ואין לומר דס"ד קשיא כרת על מה שהרחיק עצמו דלס כן מאי פריך למה נאמר ודרך רחוקה אינו חייב ליה לא שבקינן ליה הא שפיר בראשון לא מתקן ליה הלכך חייב כרת על הראשון ואפילו עשה את השני ופטור על נפשיה ובראשון הכי שגג: סקנפא דראשון. מכרת דיליה דאפילו היז בראשון ששפך פוטרו מן הכרת: אי נמי קרנ' ה' לא הקריב וגו'. דכי משמע שברצו לשונות' ויה נלשון אי דרשינן ליה ולא קאי ארלעיל מיניה לפרוסי טעמא למילתא קמייתא כמו לשון דהא אלא מילתא אחריתי היא כמו כי יקרא (דברים כג) כי תכלה לעשר (שם כו) כי תפגע (שמות כג): קסבר